

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Број:

10/3-4

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Датум:

14. 02. 2017.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Др Јелисавета Тодоровић, ред. проф.
2. Др Снежана Видановић, ред. проф.
3. Др Јелена Опсеница Костић, доцент

2. Одлука Већа департмана за психологију број 10/3-111 од 07.07.2016.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме:

_____ Милица (Слободан) Петровић _____

2. Година уписа на мастер академске студије

2014/2015.

3. Назив студијског програма

Мастер академске студије психологија

III НАСЛОВ – МАСТЕР РАДА:

*Предиктори родитељског стреса код мајки деце са аутизмом и интелектуалном
ометеношћу*

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Мастер рад „Предиктори родитељског стреса код мајки деце са аутизмом и интелектуалном ометеношћу“, кандидаткиње Милице Петровић, написан је на 82 стране текста. Рад се састоји из 8 целина, а садржи и апстракт на српском и енглеском језику, списак коришћене литературе и приказ упитника који су коришћени у истраживању. У уводу (3. стр.) представљени су основни проблеми одгајања детета са сметњама у развоју и значај истраживања конкретног проблема.

У теоријском приступу проблему истраживања (4-29. стр.) дат је приказ теоријских објашњења основних варијабли истраживања: родитељски стрес, проблеми у понашању, стратегије превладавања, социјална подршка, аутизам и интелектуална ометеност, као и досадашњих емпиријских података о повезаности датих варијабли.

Методолошки приступ проблему истраживања (30-39. стр.) садржи приказ општих и специфичних проблема, циљева и хипотеза истраживања. Главни проблем истраживања односио се на испитивање фактора који највише доприносе доживљају стреса мајки деце са аутизмом и интелектуалном ометеношћу. При томе су разматрани проблеми у понашању, просоцијално понашање деце, социјална подршка и стратегије превладавања. У раду се пошло од очекивања да различити проблеми у понашању деце као што су емоционални симптоми, хиперактивност, проблеми у односу са вршњацима, антисоцијално понашање, предиктори повишеног осећања стреса родитељске улоге, док су социјална подршка, просоцијално понашање и активне стратегије превладавања стреса предиктори који смањују осећај стреса. У овом сегменту дат је и приказ варијабли и значаја истраживања, опис и провера поузданости коришћених инструмената, приказ употребљених статистичких поступака и начина споровођења истраживања, као и опис узорка.

Резултати (40-49. стр.) нуде увид у дескриптивну и статистику закључивања. Најпре је дат приказ дескриптивне статистике, а затим следи приказ статистике закључивања, при чему се у приказу пошло од опште ка специфичним хипотезама.

У дискусији (50-60. стр.) су дата могућа објашњења добијених резултата, организована у целине у складу са постављеним хипотезама. У овом сегменту су дискутована и ограничења истраживања.

У закључку (61-62. стр.) пружа се увид у најважније резултате истраживања, предлоге за будућа и практичне импликације истраживања.

Литература садржи 77 референци на српском и енглеском језику.

У прилогу су приказани резултати који нису били обухваћени хипотезама, али су од значаја за дискусију и коришћени инструменти.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Мада се сви испитивани предиктори нису показали статистички значајним у предвиђању варијабилности родитељског стреса, значајну предиктивну моћ показали су социјална подршка пријатеља, просоцијално понашање детета, хиперактивност/непажња, позитивна реинтерпретација и развој и бихејвиорално повлачење. Социјална подршка пријатеља се показала као значајан негативни предиктор родитељског стреса на целом узорку истраживања, па и на подзоруку мајки деце са аутизмом, што представља значајан налаз. Мада кандидаткиња наводи да нису нађена истраживања која су користила идентичне инструменте за мерење ових предиктора, у бројним истраживањима социјална подршка пријатеља корелирала је са добром адаптацијом родитеља (Kazak & Marvin, 1984; Hadadian, 1994; Sharpley & Bitsika, 1997; Ello & Donovan, 2005; Bonds, Gondoli, Sturge-Apple & Salem, 2009, Hall & Graff, 2011). Позитивна реинтерпретација се односи на откривање прилика које ће омогућити лични развој и опажање како лични напор може да помогне редуковању стреса. Кроз процес позитивне реинтерпретације, смисао стресне ситуације се мења и омогућује особи да доживи позитивне емоције и психолошко благостање (Folkman & Moskowitz, 2000). Приликом подизања детета са неком од тешкоћа у развоју, родитељи се суочавају са бројним стресорима. Суочени са стресорима, они врше примарну процену, у којој мери имају контролу над стресором, у којој мери то утиче на њихове циљеве и очекивања. Позитивна реинтерпретација и развој остварује утицај управо у овом делу процеса адаптације на стрес. Резултати примењене мултипле линеарне регресионе анализе показују да је бихејвиорално повлачење значајан предиктор родитељског стреса.

Просоцијално понашање детета се такође издвојило као значајан, негативан, предиктор родитељског стреса. Просоцијално понашање указује на постојање емпатије и оријентације ка другима. У контексту овог истраживања то је субскала на којој родитељи деце са аутизмом постижу ниже резултате. Посебно важан налаз овог истраживања је тај да су различити предиктори статистички значајни на два подзорка мајки деце са аутизмом и деце са интелектуалном ометеношћу. Социјална подршка пријатеља, хиперактивност/непажња, позитивна реинтерпретација и развој и бихејвиорално повлачење су статистички значајни предиктори родитељског стреса на подзоруку мајки деце аутизмом, док су социјална подршка партнера, коришћење хумора и активно превладавање предиктори родитељског стреса на подзоруку мајки деце са интелектуалном ометеношћу.

Ови налази дају смернице у практичном раду с мајкама деце са сметњама и тешкоћама у развоју. Њих треба подстицати да стварају и развијају социјалне мреже и информисати их о значају који социјална подршка има за њихово ментално здравље. Такође препоручљиво је подстицати формирање група и удружења за самопомоћ у којима би родитељи могли да поделе искуство и стварају мрежу пријатеља са људима чија деца такође имају сметње у развоју. Едукација породице и шире околине би сигурно допринела дестигматизацији и превенцији последица различитих стресних ситуација и за децу и за родитеље деце са сметњама и тешкоћама у развоју.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

У приказивању резултата евидентна је систематичност, поступност и прегледност. Приказана је структура узорка према контролним варијаблама, приказани су резултати анализе поузданости употребљених инструмента и дескриптивна статистика у вези са испитиваним варијаблама, проверена нормалност дистрибуције резултата, а након тога су приказани главни резултати истраживања тј различити предиктивни модели у зависности од испитиваног фактора који може допринети родитељском стресу, на узорку у целини и на подузorcима који се испитивани. Осим тога, кандидаткиња је настојала да добијене налазе протумачи ослањајући се на домаћа и инострана истраживања, али и на разумевање истраживаних феномена, с обзиром на то да идентичног истраживања са овим факторима и инструментима није било. Резултати су веома добро анализирани. Сагледане су практичне импликације налаза и наглашен значај менталног здравља родитеља деце са сметњама и тешкоћама у развоју, јер родитељ стабилног менталног здравља може пружити најадекватну подршку својој деци.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

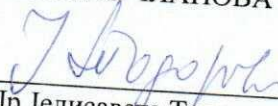
Мастер рад *"Предиктори родитељског стреса код мајки деце са аутизмом и интелектуалном ометеношћу"* у потпуном је складу са образложењем наведеним у пријави рада. Рад је резултат самосталног научног истраживања студента. Мастер рад садржи све неопходне сегменте важне за методолошки добро организовано истраживање. Теоријски део је обухватан и у њему се разматрају родитељски стрес, проблеми у понашању, стратегије превладавања, социјална подршка, аутизам и интелектуална ометеност. Истраживачка методологија, као што је већ речено, јесте спроведена систематски и према правилима научно истраживачког рада. Предност овог рада јесте у комплексном сагледавању чинилаца који су значајни за израженост стреса родитељске улоге код мајки деце са сметњама у развоју, затим предност се огледа и кроз напор кандидаткиње да испита узорак и пронађе мотивисане мајке за сарадњу на овом истраживању. Осим тога наглашен је и његов практичан значај за превеницију стреса родитеља деце са сметњама и тешкоћама у развоју.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

- да се мастер рад прихвати а кандидату одобри јавна одбрана

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Јелисавета Тодоровић, ред. проф.

Др Снежана Видановић, ред. проф.

Др Јелена Опсеница Костић, доцент